

Termékfelelősség

Ma már természetes tényként tapasztaljuk, hogy a világban ipari termékeket tömeges mennyiségben állítanak elő, és ezek a termékek megjelennek a piacokon, azaz megvásárolhatók számunkra. A termékek fejlettsége, bonyolultsága viszont kisebb-nagyobb veszélyt is jelenthetnek ránk, a felhasználókra. A termelés során keletkező hibás termékekből fakadó károk körét, jogi kereteit az időközben alkotott **termékfelelősségi törvény** részletezi. (Ilyen természetű ügyekben korábban csak a bírósági eljárások keretében lehetett jogorvoslatot keresni.)

Előjáróban a téma megértéséhez néhány fogalmat célszerű tisztázni.

Elsőként, mit nevezünk **terméknek**? Egyik lehetséges meghatározás: a termékek mindazon dolgok, anyagi javak, szolgáltatások, szellemi termékek, melyek szükségletet elégítenek ki.

(A terméket szoktuk áruként nevezni is.) A termékeket gyártók állítják elő. Az Európai Unióban a **gyártónak** azt nevezzük, aki az árunak üzletszerű előállítója, termelője, helyreállítója vagy felújítója, illetve az árun önmagát annak jelöli meg.

Általános tapasztalatunk az, hogy az áru esetenként nem felel meg az elvárható minőségnek. A statisztika szerint az esetek többségében a gyártó felelős ezért.

De mikor beszélünk **termékfelelősségről**?

A gyakorlatban előfordul, hogy egy termék hibás, és ha ebből következően kárt is okoz, akkor **termékkárról** beszélünk. A károkozó hibás termék gyártója ezért egyértelműen felelősséggel tartozik. Import áruk esetén, ameddig nem derül ki a gyártó, a felelősség a forgalmazót terheli.

(A fentiek alapján természetesen nem a termék a „felelős”, hanem annak az előállítója.)

A törvény szerint az alábbi esetekben keletkezik **termékkár**, ha

- valakinek a hibás termék halálát okozta, testi sérülése vagy egészségkárosodása miatt keletkezett kár;
- a hibás termék által más termékben okozott kár 500 eurót (kb. 150 ezer Ft) meghaladja, és a károsodott dolog magánhasználat vagy magánfogyasztás tárgya, és ilyen célra is használták.

Fontos kiemelni, hogy termék hibáját, a bekövetkezett kárt, valamint a kettő közötti okozati összefüggést a károsult **fogyasztónak kell bizonyítani**, és a kár megtérítését közvetlenül a gyártóval szemben érvényesítheti.

A **kártérítés** a kár bekövetkeztétől, vagy a hiba felismerésétől számított **három évig**, de a **forgalomba hozatal után legfeljebb tíz évig igényelhető**.

Vannak olyan esetek, amikor egy **gyártó mentesülhet** a termékfelelősség alól.

Maga a gyártó mentesülhet, ha bebizonyítja, hogy

- a terméket nem hozta forgalomba,

- a terméket nem üzleti célból állította elő,
- a termék az általa történt forgalomba hozatala idejében hibátlan volt, a hiba csak később keletkezett,
- a termék forgalomba hozatala idején a tudomány és a technika pillanatnyi állása szerint a hiba nem volt felismerhető,
- a termék hibája valamely jogszabály vagy kötelező hatósági előírás alkalmazása következtében állott elő.

Az alapanyag vagy a résztermék gyártója akkor mentesülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy

- a hiba végtermék gyártása során keletkezett, annak szerkezete, összetétele okozta,
- a hiba a végterméket gyártó utasításának a következménye.

A gyártó nem élvezhet mentességet arra hivatkozva, hogy a kár bekövetkeztében egy harmadik személy magatartása **is** közrehatott.

Megjegyzés:

A termékek gyártása, előállításuk során bizonyos százalékban előfordulnak hibás áruk, minőséghibás végtermékek. Az ilyen termékek megvásárlása esetén a fogyasztót valamilyen kár, veszteség (bosszúság?) éri.

A fogyasztóvédelmi törvényben foglaltak lehetőséget nyújtanak a fogyasztónak, hogy kárigényét a fogyasztói érdekvédelem keretén belül érvényesítse. A köztudatban inkább ismert fogalmak a *jótállás*, a *szavatosság fogalma*. (Lásd annál a fejezetnél.)

A termékfelelősség jogintézménye szintén a fogyasztó érdekében született, a kiinduló pont azonos, azaz a hibás termék előállítása, de lényeges eltérések vannak az előbbi kettővel szemben: ilyen pl. a termékkár ténye, a bizonyítási teher csak a fogyasztót terheli, időbeli korlátja is más.